

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

Предметна (циклова) комісія викладачів мистецьких та технологічних дисциплін

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 21 «МАЛЮВАННЯ І ЛІПЛЕННЯ»**
(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 012 Дошкільна освіта, фаховий молодший бакалавр
(шифр і назва спеціальності)

відділення дошкільне
(назва відділення)

Робоча програма з дисципліни «Малювання і ліплення» для здобувачів освіти
(назва навчальної дисципліни)
з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальністю 012 Дошкільна освіта
фаховий молодший бакалавр.– ВСП«ГПФК»МДУ, 2025. – 45 с.

Розробники:

Олена БІЛИК, викладач мистецької освітньої галузі, вища категорія,
викладач -методист

Робоча програма затверджена на засіданні предметної (циклової) комісії викладачів
мистецьких та технологічних дисциплін
Протокол № 1 від. “25” серпня 2025 року

Голова предметної (циклової) комісії

(підпис)

(Олена БІЛИК)
(ім'я та прізвище)

Схвалено методичною радою коледжу
Протокол № 1 від. “ 25”серпня 2025року

“ 25” серпня 2025 року

Голова

(підпис)

(Тетяна ІСАК)
(ім'я та прізвище)

Відомості про перезатвердження робочої програми:

Робоча програма затверджена на засіданні предметної комісії МИСТЕЦЬКИХ ТА
ТЕХНОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Протокол № від. “ ” 202 року

Голова циклової комісії

(підпис)

(Олена БІЛИК)
(ім'я та прізвище)

« _____ » 20 року

Робоча програма затверджена на засіданні предметної комісії МИСТЕЦЬКИХ ТА
ТЕХНОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Протокол № від. “ ” 202 року

Голова циклової комісії

(підпис)

(Олена БІЛИК)
(ім'я та прізвище)

« _____ » 20 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u> (шифр і назва)	<u>Нормативна</u> (обов'язкова)
Модулів 1	Спеціальність: <u>012 Дошкільна освіта</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів - 4		3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання не передбачено		Семестр
Загальна кількість годин - 90		5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3		Лекції
самостійної роботи студента: – 2,6	Освітньо-професійний ступінь: <i>фаховий молодший бакалавр</i>	28 год.
		Практичні
		20 год.
		Самостійна робота
		42 год.
		Індивідуальна робота
		не передбачена
		Вид контролю:
		залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить %:

для денної форми навчання – 53,3 / 46,7

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Малювання і ліплення» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ступеня фахового молодшого бакалавра спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Мета дисципліни. Сформувати у здобувачів освіти теоретичні знання і практичні вміння з образотворчої діяльності (малювання, ліплення) для професійної організації занять у закладі дошкільної освіти (ЗДО): оволодіння мовою графіки, живопису та скульптури; розвиток творчих і наскрізних умінь; здатність створювати безпечне та якісне освітнє середовище; виховання моральних і національно-патріотичних цінностей засобами мистецтва; забезпечення методичної готовності до планування, проведення та оцінювання самостійної творчої діяльності дітей.

Обґрунтування значущості. Образотворча діяльність дітей дошкільного віку є одним із найдієвіших засобів їх особистісного розвитку та духовного становлення, а також однією з найдоступніших і найбільш емоційних форм дитячої творчості.

Основні завдання дисципліни «Малювання і ліплення»:

1. Надати систему понять про види/жанри образотворчого мистецтва та засоби художньої мови; опанувати техніки й матеріали малювання та ліплення. **(ЗК3, СК12, РН14)**
2. Розвивати образне, просторове й колірне мислення, творчу уяву, зорову пам'ять та зображувальні здібності майбутнього педагога. **(СК1, СК6, РН14)**
3. Формувати вміння виконувати зображення з натури, за пам'яттю та уявою; створювати ескізи й завершені площинні та об'ємні композиції. **(ЗК3, СК12, РН14)**
4. Сформувати методичну готовність планувати, проводити та аналізувати заняття з малювання і ліплення у ЗДО, добирати вправи, наочність і матеріали відповідно до віку дітей. **(СК11, ЗК8, РН14)**
5. Забезпечити знання та дотримання правил безпеки, гігієни й екологічного поводження з матеріалами; організувати безпечний простір і процес діяльності. **(ЗК7, РН10)**
6. Виховувати моральні цінності та соціально прийнятну поведінку дітей засобами мистецтва; інтегрувати зображувальну діяльність із формуванням взаємин дитини з довкіллям. **(СК5, СК6, РН6)**
7. Інтегрувати українські народні традиції, орнаментику й символіку у навчальні завдання; виховувати любов до Батьківщини та повагу до культурної спадщини. **(СК9, РН17)**

8. Навчити обґрунтовано добирати матеріали, інструменти й техніки під педагогічний задум і вікові можливості дітей; раціонально організувати робоче місце. **(ЗК3, ЗК8, СК12, РН14)**

9. Розвивати навички спостереження за природою, людиною та предметним світом; відтворювати пропорції, форму та колір у графічних, живописних і скульптурних роботах. **(СК12, РН14)**

10. Організувати представлення результатів (виставки, міні-проекти) і здійснювати формувальне та підсумкове оцінювання з використанням чітких критеріїв/рубрик; вести портфоліо робіт. Узагальнювати результати діяльності дітей. **(ЗК8, СК11, РН5, РН14)**

11. Застосовувати педагогічну комунікацію та співпрацю з колегами і батьками під час підготовки й проведення занять та презентацій дитячих робіт. **(СК11, РН14)**

12. Підтримувати емоційне благополуччя дитини засобами художньої діяльності; створювати мотивувальне, доброзичливе середовище. **(СК6, РН6)**

Компетентності, яких набуває студент:

Інтегральна компетентність

- **ІК 1.** Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання й виховання дітей дошкільного (раннього та переддошкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності

- **ЗК 3.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- **ЗК 7.** Здійснення безпечної діяльності.
- **ЗК 8.** Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

- **СК 1.** Здатність до формування наскрізних умінь у дітей дошкільного (раннього та переддошкільного) віку: виявляти творчість та ініціативність, керувати емоціями, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, критично мислити, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми та співпрацювати в команді.

- **СК 5.** Здатність до формування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку взаємин з оточенням (предметним, природним, соціальним).

- **СК 6.** Здатність до розвитку психічно-емоційної сфери особистості дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

- **СК 9.** Здатність до національно-патріотичного виховання дітей дошкільного (раннього та переддошкільного) віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів).

- **СК 11.** Здатність до організації та керівництва ігрової, художньо-мовленнєвої, зображувально-художньої діяльності дітей дошкільного (раннього та переддошкільного) віку.

- **СК 12.** Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку елементарних уявлень про різні види мистецтва та засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності в різних видах мистецтва

Програмні результати навчання (ПРН):

- **РН 5.** Виявляти та узагальнювати результати різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку з використанням педагогічних технологій

- **РН 6.** Формувати моральні цінності у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до моральноетичних норм

- **РН 10.** Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні з урахуванням рівня розвитку дітей дошкільного (раннього та переддошкільного) віку.

- **РН 14.** Формувати компетентності у просторі освітніх напрямів роботи закладу дошкільної освіти через організацію самостійної творчої діяльності (ігрової, художньо-естетичної) дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку

- **РН 17.** Формувати національно-патріотичні почуття у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, а також ціннісне ставлення до культурних надбань українського народу, повагу до представників різних національностей і культур.

Очікувані результати навчання:

Знання:

- характеристик видів і жанрів образотворчого мистецтва, засобів художньої мови та їх ролі у створенні образу; основ колористики, композиції, світлотіні, лінійної й повітряної перспективи; **(РН14)**

- пропорцій і послідовності зображення людини, птахів і тварин; специфіки передачі об'єму в малюванні та ліпленні; **(РН14)**

- відмінностей народного і професійного декоративно-ужиткового мистецтва; традиційних центрів українських художніх промислів та символіки; **(РН17)**

- вимог безпеки та гігієни під час роботи з матеріалами, основ екологічного підходу в освітньому процесі; професійної термінології. **(РН10, РН14)**

Уміння:

- аналізувати твори мистецтва й аргументовано висловлювати оцінні судження щодо художніх особливостей; узагальнювати результати діяльності дітей із використанням педагогічних технологій; (PH5, PH14)
- виконувати зображення з натури, за пам'яттю та уявою; створювати ескізи й завершені площинні та об'ємні композиції; добирати техніки/матеріали відповідно до задуму та віку дітей; (PH14)
- здійснювати декоративну переробку природних форм, передавати настрій і стан кольором; відображати пори року/доби й зміну кольорів у просторі; (PH14)
- передавати у ліпленні пропорції, конструкцію та пластику форм; застосовувати різні художні техніки для виконання творчих завдань; (PH14)
- організовувати безпечний процес образотворчої діяльності та раціонально облаштовувати робоче місце. (PH10)

Комунікація:

- презентувати результати мистецької діяльності (виставки, міні-проекти), доступно пояснювати педагогічні дії й вибір технологій учасникам освітнього процесу; (PH14, PH5)
- обґрунтовувати послідовність дій щодо національно-патріотичного виховання, формування в дітей елементарних уявлень про мистецтво та засоби художньої виразності. (PH17, PH6, PH14)

Автономія та відповідальність:

- самостійно планувати, організовувати й оцінювати освітню діяльність у ЗДО; відповідати за результати та якість виконаної роботи; (PH5, PH14)
- забезпечувати безпечне, інклюзивне й культурно чутливе середовище; ініціювати ситуації, що сприяють формуванню моральних цінностей, поваги до національних символів і культурної спадщини. (PH10, PH6, PH17)

Програма курсу розрахована на 90 години/ 3 кредити ЄКТС 3 них 28 – лекційних, 20– практичних, 42– самостійна робота.

Форма контролю – залік (5 семестр).

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Основи графіки, перспективи та світлотіні

Тема 1. Види образотворчого мистецтва. Жанри

«Малювання та ліплення» як навчальний предмет. Мета та завдання курсу.
Організація навчальної роботи.

Ознайомлення з художніми матеріалами та інструментами.

Ознайомлення з правилами техніки безпеки роботи з художніми матеріалами та приладдям.

Види та жанри образотворчого мистецтва. Характер матеріалів та обладнання для малювання.

Основні вимоги до виконання практичних робіт.

Тема 2. Графіка. Зображення умовно-плоских предметів.

Графіка як вид образотворчого мистецтва: виражальні засоби (лінія, штрих, пляма, текстура), матеріали (олівець, лайнер/фломастер, маркер, вугілля).

Поняття плоского та умовно-плоского предмета. Силует і контур, внутрішні деталі, декоративна спрощеність.

Композиція на аркуші: вибір формату й орієнтації, поля, масштаб предмета, рівновага мас, «негативний простір».

Постановка та організація праці: поза того, хто малює; розташування натури; напрям світла.

Пропорції й побудова форми: візування та «на око»; зведення до простих геометричних форм; узагальнення та деталізація.

Симетрія в графіці. Центральна/осьова симетрія; **середня лінія (вісь симетрії)** як допоміжний конструктивний засіб під час зображення симетричних форм (метелик, листок тощо).

Послідовність виконання малюнка умовно-плоского предмета:

вибір формату й композиційне розміщення;

легка розмітка силуету (вписування у прямокутник/коло), проведення осей;

уточнення пропорцій і великих форм;

опрацювання характерних деталей;

чистий контур, акценти лінією/штрихом; за потреби — локальна тональна модель.

Рослинні форми у графіці: типи листків, жилкування; особливості побудови квітів і кімнатних рослин.

Зображення з натури без перспективного скорочення (предмети, розташовані фронтально).

Практичні роботи:

1. Листя дерев і квіти з натури (фломастер/маркер): силует, контур, штрих.
2. «Метелик / бабка» (за вибором): побудова через вісь симетрії, чистий контур, декоративні деталі.
3. Кімнатна рослина (олівець): пропорції способом візування, контур + легкий тон.
4. Овоч або фрукт з натури (олівець): силует → форма → фактура.
5. Умовно-плоскі об'єкти технічної форми (транспорт): стилізація, чіткий контур.

Самостійна робота

Серія замальовок листя різних порід (3–5 шт.) і квітів;
 Ескізи симетричних об'єктів (метелик/комаха) з розміткою осей;
 Фото- або скетч-спостереження «плоскі/умовно-плоскі форми довкола мене» (2–3 приклади).

Тема 3. Перспектива і світлотінь. Малювання об'ємних предметів.

Основи перспективного зображення: лінія горизонту, точка зору, точки сходу; лінійна й повітряна перспектива; закономірності перспективного скорочення. Огляд творів художників із виразною перспективою.

Фронтальна перспектива (1 точка сходу): побудова прямокутних форм у фронтальному положенні; перспективне скорочення круга; зображення циліндричних предметів.

Кутова перспектива (2 точки сходу): предмети прямокутної форми, розміщені під кутом до малювальника; куб/паралелепіед на різних рівнях відносно лінії горизонту.

Закономірності світлотіні: світло, біл (полиск), напівтінь, власна тінь, рефлекс; тональна градація як засіб моделювання об'єму; поєднання побудови форми й тональної моделі.

Коло/еліпс у перспективі. Зображення круглих і комбінованих форм; **куля** як базова форма.

Організація роботи з натури: вибір і постановка натури, формат, послідовність виконання малюнка.

Практичні роботи

1. Малювання з натури об'ємних предметів простих форм: **куб, книга/коробка/ящик; горнятко, відро** (лінійний та тональний малюнок).
2. **Куб** у фронтальному та кутовому положеннях, на різних рівнях відносно лінії горизонту.

3. **Тональна обробка:** коробка, відро; нескладний посуд (глечик, бідончик, чайник, ваза).
4. **Коло в перспективі; циліндричні та комбіновані форми.**
5. **Куля:** побудова, світлотіньова модель (лінійний і тоновий малюнок).
6. Кутова перспектива з натури: **сірникова коробка, книжка, шпаківня.**
7. Короткий аналіз (за репродукціями) картин із вираженою перспективою/світлотінню.

Змістовий модуль 2. Живопис: колір, простір і жанри.

Тема 4. Живопис, його види та жанри. Відомості про кольори та їх властивості

Живопис як вид образотворчого мистецтва: різновиди (станковий, монументальний: мозаїка, фреска, вітраж; декоративний); жанри (побутовий, натюрморт, пейзаж, анімалістичний, портрет, релігійний, батальний, міфологічний, історичний тощо).

Колір як засіб виразності: основні/похідні кольори; **спектральне коло;** хроматичні й ахроматичні, теплі й холодні; світлота, насиченість, тон; взаємовплив і контрасти кольорів; **локальний колір** предмета; передача об'єму в кольорі (світло—півтінь—тінь—рефлекс).

Матеріали та інструменти: акварельні фарби, пензлі, папір, палітра, вода; організація робочого місця та правила безпеки.

Техніки акварельного живопису: заливка, лессування, розмивка; «по сухому» і «по мокрому»; змішування на палітрі та «по місцю»; послідовність виконання кольорового етюда (ескіз — підмальовок — узгодження кольорових відносин — опрацювання деталей).

Композиція кольорового зображення: вибір формату, розміщення предмета на площині, рівновага мас, акценти.

Практичні роботи

1. Початкові вправи з акварелі: **заливки** (квадрат, прямокутник), **шкали тону/температури**, змішування.
2. **Окремий предмет у кольорі на білому фоні** (овочі, фрукти, гриби).
3. Етюд «Осінній листок» у техніці «по мокрому».
4. Етюд **гілки калини** (передача локального кольору й об'єму).

Тема 5. Натюрморт: жанр, композиція, світло і колір.

Натюрморт як жанр образотворчого мистецтва: різновиди; місце в історії мистецтва (аналіз творів майстрів).

Підготовка натури й композиція: добір предметів (1–3), масштаб і взаєморозміщення, формат і поля аркуша, плановість (передній/середній/задній плани), перекриття форм, рівновага мас.

Освітлення й простір: роль наряду світла; передача об'єму й фактури кольором; прозорість і відбиття (скло, вода), бліки.

Побудова форми та пропорцій: візування, пропорційні відношення, еліпси у круглому посуді, послідовність педагогічного малюнка натюрморту (композиційна розмітка → конструктивна побудова → узгодження кольорових відносин → опрацювання деталей).

Техніки акварелі: заливка, лессування, «по сухому», «по мокрому»; змішування кольорів; локальний колір предмета, тональна градація.

Практичні завдання

1. **Предмет у кольорі на білому фоні (овоч/фрукт/гриб):** вправи на змішування та заливки, передача об'єму кольором.
2. **Натюрморт з двох предметів (склянка, яблуко):** лінійна побудова, узгодження кольору, акценти світлотіні.
3. **Натюрморт із 2–3 простих предметів посуду:** композиція, лінійна побудова, завершення кольором.
4. **Склянка з водою і гілочкою верби:** прозорість, відбиття, бліки; малюнок у кольорі.

Тема 6. Пейзаж: жанрові ознаки, перспектива й колір. Конструктивна будова дерев. Виконання пейзажу (акварель/гуаш).

Пейзаж як жанр образотворчого мистецтва: різновиди (міський, сільський, марина тощо); короткий аналіз творів пейзажистів.

Передача простору: лінійна та повітряна перспективи в пейзажі; плановість (передній/середній/задній плани), масштабні відношення, лінія горизонту; тонові й колірні дистанції, стан освітлення та погоди.

Колір у пейзажі: теплі/холодні співвідношення, гармонії, локальний і умовний колір; небо, земля/вода, тіні та рефлекси.

Конструктивна будова дерев різних порід: стовбур, крона, гілкування, силует; пропорції та характерні особливості (береза, тополя, ялина тощо).

Композиція пейзажу: вибір формату й кадрування, розміщення головних об'єктів (будинки, дорога, водойма), рівновага мас.

Послідовність виконання пейзажу: ескіз → побудова великих мас → підмальовок → опрацювання планів і деталей → акценти; техніки акварелі («по сухому», «по мокрому», лессування) та гуаші (покривність, фактура).

Організація роботи: з натури, за пам'яттю та за репродукціями.

Практичні завдання

1. Аналіз репродукцій і/або копіювання фрагмента пейзажу.
2. Етюди дерев різних порід (олівець, акварель/гуаш).
3. Пейзаж з натури (двір/сад/парк).
4. Міський або сільський пейзаж із будинком.
5. Пейзаж за пам'яттю з передачею стану/пори року.

Тема 7. Архітектура. Малювання інтер'єру

Архітектура як вид мистецтва. Інтер'єр і екстер'єр: призначення простору, основні елементи інтер'єру (стіни, підлога, стеля, вікна, двері, меблі), масштаби та людський модуль.

Композиція кадру інтер'єру. Вибір точки зору й формату, кадрування, рівновага мас, домінанта, ритм ліній.

Лінійна перспектива в інтер'єрі. Лінія горизонту (рівень очей), **одна точка сходу** (фронтальна перспектива): побудова «каркасів» приміщення, підлогова сітка, розміщення предметів уздовж осей.

Кутова перспектива (дві точки сходу). Розміщення приміщення та меблів під кутом; розгортання підлогової/стельової сітки; послідовність побудови прямокутних об'ємів.

Світлотінь та матеріали. Джерела світла в інтер'єрі, тіні й рефлекси; передача фактур (дерево, метал, скло, тканина); узгодження тональних/кольорових відносин.

Послідовність виконання інтер'єра: композиційна розмітка → побудова простору та меблів у перспективі → уточнення пропорцій і деталей → світлотінь/колір → акценти й узагальнення.

Практичні завдання

1. **Інтер'єр класу/кімнати з однією точкою сходу:** побудова коробки приміщення, підлогова сітка, базовий набір меблів; світлотінь.
2. **Інтер'єр класу/кімнати з двома точками сходу:** розміщення меблів під кутом, опрацювання деталей; тональний або кольоровий етюд.

Тема 8. Анімалістика: побудова, пропорції та рух. Малювання птахів і тварин.

Анімалістичний жанр у образотворчому мистецтві: місце і приклади; короткий аналіз репродукцій.

Засоби графічного зображення: види ліній, контур і силует, штрих і штрихування, тональна градація; поєднання лінійного й світлотіньового малюнка.

Конструктивно-анатомічна будова птахів: узагальнення до простих форм (овоїди, циліндри), пропорції голови/тулуба/крила/хвоста, вісь симетрії; характерні пози.

Конструктивно-анатомічна будова тварин: основні пропорції (голова—тулуб—кінцівки), маси та об'єми, характерні особливості видів; порівняння ходи.

Рух і динаміка: птах у польоті (схема крила, фази маху), тварини в русі (крок/біг; ритм і баланс).

Робота з натури: постановка й спостереження; малювання з «чучела» (качка), свійських і диких птахів/тварин; вибір формату і композиційне розміщення.

Послідовність виконання малюнка: композиція → конструктивна побудова → уточнення пропорцій → світлотінь/колір → акценти й узагальнення.

Правила безпеки та гуманне ставлення під час спостереження живих тварин.

Практичні завдання

1. Лінійні та штрихові етюди птахів з натури і з «чучела» (синиця/качка); кольорові етюди птахів (фарби).
2. Конструктивні накиди свійських і диких тварин (заєць, білка, кіт тощо); тоновий етюд однієї тварини.
3. Серія швидких ескізів птаха у польоті (голуб, ластівка).
4. Серія накидок тварин у русі (кінь, собака, ведмідь).
5. Творче завдання: малюнок обраної тварини (за вибором студента) із передачею конструкції та характеру.

Тема 9. Людина в образотворчому мистецтві: портрет і постать.

Конструктивно-анатомічна будова, пропорції та рух.

Портрет: місце зображення людини в мистецтві; конструктивно-анатомічна будова голови; пропорції обличчя; тричетвертний поворот і перспективне скорочення; узагальнення → деталізація рис (очи, ніс, губи, вухо); композиція портретного аркуша.

Постать: модульна схема фігури; пропорції дорослої людини й дитини; статика й динаміка; ритм і вага; начерки окремих частин тіла (кисть, стопа, торс); послідовність побудови фігури з натури; передача характеру та руху.

Техніка виконання: лінійний і світлотіньовий малюнок (олівець), кольорові етюди; узгодження тону/кольору, акценти.

Практичні завдання

1. Портрет голови з натури; портрет товариша.
2. Серія начерків рис обличчя; автопортрет.
3. Фігура людини: лінійна побудова за модульною схемою; пропорції дорослого/дитини.
4. Накиди фігури в русі (ходьба, біг, жести); образ дівчини в шубці.

Тема 10. Тематичне та ілюстративне малювання: композиція, образ і колір. Послідовність виконання ілюстрації.

Тематичне малювання: специфіка й закономірності; зв'язок із натурними спостереженнями; добір сюжету та головної дії; виражальні засоби (композиція, малюнок, колорит, світлотінь, ритм, масштабні контрасти).

Композиційна грамота: ескіз-пошук (thumbnail), центр композиції, розміщення персонажів і другорядних об'єктів; передній/середній/задній плани; передача руху й настрою.

Ілюстрація як вид мистецтва: роль ілюстрування в дитячій літературі; аналіз робіт художників-ілюстраторів; стилізація образів і узгодження з текстом (час/місце дії, характер персонажів).

Технологія виконання ілюстрації: читання/аналіз уривка → добір ключового епізоду → серія ескізів → композиційний макет сторінки (рамка, місце під текст) → підмальовок → опрацювання деталей і колірної гами → фінал.

Матеріали й техніки: олівець, фломастери/лайнери, акварель, гуаш; комбіновані прийоми. Правила акуратності, безпеки й авторського права (посилання на першоджерело сюжету).

Практичні завдання

1. **Тематичні композиції (цикл «Життя природи/дітей»):** «Красуня зима», «Новорічна ялинка», «З товаришами», «Осінь у саду», «В казковому підводному світі», «Космос», «Ігри дітей», «Зимові розваги дітей» — завершення робіт кольором.

2. **Казкові персонажі:** Дід Мороз, Снігуронька, Баба Яга (побудова фігури, характер, рух; кольорове вирішення).

3. **Ілюстрація до народної казки (на вибір):** «Рукавичка», «Колобок», «Гуси-лебеді», «Вовк і семеро козенят». Ескізи, композиційний макет сторінки, фінальна робота в обраній техніці.

Змістовий модуль 3. Українське декоративно-прикладне мистецтво та дизайн

Тема 11. Декоративно-оформлювальні роботи

Декоративно-оформлювальна діяльність у коледжі та ЗДО: призначення, основні види (стінгазета, оголошення, запрошення, вітальна листівка тощо); етапи роботи (ескіз → макет → чистовий варіант).

Коротко про історію письма. Поняття шрифту та елементи літери (штрих, модуль, пропорції, контраст, вісь, засічки).

Класифікація шрифтів: друковані/рукописні, з засічками/рублені, каліграфічні, декоративні; прописні й рядкові.

Закономірності побудови шрифту: висота рядка, х-висота, ширина, ритм; інтервали — кернінг, трекінг, міжрядковий інтервал; вирівнювання; робота за модульною сіткою.

Зв'язок шрифту з текстом і композицією: ієрархія (заголовок/підзаголовок/основний текст), читабельність, контраст і колір; добір шрифту відповідно до змісту та призначення друкованого виробу.

Стрічковий шрифт: конструктивні правила побудови, пропорції, послідовність виконання; інструменти (олівець, лайнер/фломастер, пензель).

Основи макетування: формат, поля, композиція смуги, поєднання шрифту з ілюстрацією/орнаментом; охайність і коректність оформлення.

Практичні завдання

1. **Алфавіт і цифри стрічковим шрифтом** (написання з дотриманням пропорцій і ритму).
2. **Стінгазета:** ескіз, макет і виконання (заголовок, рубрики, ілюстрації).
3. **Оголошення / запрошення / вітальна листівка:** розробка й оформлення в обраній техніці.

Тема 12. Українське декоративно-прикладне мистецтво. Орнамент і розпис. Декоративні композиції.

Значення ДПМ у культурі. Основні осередки та народні промисли України (зокрема Закарпаття); приклади сучасних художніх промислів.

Орнамент: види (геометричний, рослинний, зооморфний, комбінований); **закономірності побудови** — рапорт, симетрія, ритм, вісь/сітка, модуль, колірні гармонії; зв'язок орнаменту з формою виробу.

Український розпис: майстри та школи.

Самчиківський розпис: композиція «вазон», узагальнені силуети, контрастна колористика, симетрія.

Петриківський розпис: характерні мазки («зернятко», «грібінець», «перехідний»), рослинні мотиви (квіти, ягоди, листя), декоративні птахи; правила побудови композиції.

Матеріали й інструменти: папір/картон, гуаш/акрил/акварель, пензлі різної товщини; основи охайності та безпеки.

Послідовність виконання декоративної композиції: ескіз мотивів → підбір орнаментальної сітки/формату → колірна гама → опрацювання елементів → фінальні акценти.

Практичні завдання

1. **Орнамент у геометричних формах:** смуга, коло, квадрат (варіанти рапорту).

2. **Петриківський розпис:** стилізовані квіти, птахи, тварини; композиції «Букет квітів», «Фантастичні птахи».
3. **Міні-виставка робіт** (аналіз і самооцінювання за критеріями ритму, композиції, кольору, охайності).

Тема 13. Кераміка України: осередки, колорит і орнамент. Оздоблення силуетних форм посуду

Художня кераміка як вид ДПМ; основні осередки та їхні особливості: **закарпатська, опішнянська (Полтавщина), косівська (Гуцульщина).**

Колористика й мотиви розпису:

закарпатська — теплі коричнево-зелені гами, геометризовані мотиви;

опішнянська — насичені вохристо-червоні, коричневі, зелені тони, рослинні й хвилясті орнаменти;

косівська — характерна **триколірна гама** (жовтий–зелений–коричневий), контурний розпис з сюжетними сценками та рослинно-зооморфними мотивами.

Принципи розміщення орнаменту на об'ємній формі (рапорт, пояси, акценти; врахування ручки/горлечка/денця).

Матеріали та інструменти; етапи роботи: ескіз візерунка → підбір колірної гами → перенесення на силует → опрацювання деталей → лак/захист (за наявності).

Практичні завдання

1. Декор силуетів **гличика, тарілки, корчаги** за мотивами закарпатської кераміки.
2. Декор силуету **куманця** (опішнянська традиція).
3. Декор силуетів **кружки, вази** (косівська традиція).

Тема 14. Українська народна іграшка: керамічна (Закарпаття, Опішнтя) та яворівська дерев'яна. Розпис і оздоблення

Коротка історія та функції народної іграшки; регіональні різновиди.

Керамічна іграшка Закарпаття й Опішні: форми (**коник, півник** тощо), узагальнений силует, ритм орнаментальних поясів, традиційні барви.

Яворівська дерев'яна іграшка: конструкція (пташка, коник, візок), характер розпису (жовто-зелено-червона гама, «вусики», «ружі», стилізовані листки), поєднання орнаменту з формою.

Послідовність створення оздоблення: ескіз мотивів → композиція на силуеті → підбір кольорів → виконання розпису → акуратне завершення.

Практичні завдання

1. Оздоблення силуетної форми **коника/півника** (керамічна традиція).

2. Розпис пташки/коника/візка за зразками **Яворівської** школи (гуаш/акрил; контур + заливка).

Змістовий модуль 4. Скульптура та ліплення: рельєф, декоративна кераміка, анімалістика й постать

Тема 15. Скульптура та декоративна кераміка: рельєф і об'єм. Прийоми ліплення та оздоблення посуду

Скульптура як вид мистецтва: мова скульптури (форма, об'єм, силует, фактура, пропорції), матеріали й інструменти (глина, пластилін, солоне тісто; стеки, різці тощо).

Види скульптури: монументальна, станкова, декоративна, малі форми; **кругла скульптура і рельєф** (барельєф, горельєф, контррельєф); особливості рельєфного моделювання.

Прийоми ліплення: джгутовий/стрічковий (coil/strip), пластовий (slab), з цілого шматка; з'єднання деталей (насічка, шлікер), сушіння та базові правила безпеки.

Декоративна кераміка: коротко про осередки (Опішня, Косів, Закарпаття); принципи орнаменталізації об'ємної форми (пояси, рапорт, акценти), поєднання декору з функцією виробу.

Оздоблення виробів: рельєфний наліп, процарапування (сграфіто), ангоб/фарби; добір колірної гами.

Практичні завдання

1. **Рельєфна пластина (формат А5):** геометричний або рослинний мотив.
2. **Ліплення і декор посуду:** маленька ваза/гличик/кружка/солянка (стрічковий/джгутовий спосіб) з оздобленням смуговим орнаментом.
3. (за вибором) **Виріб із солоного тіста** з простим рельєфним декором.

Тема 16. Анімалістична пластика: ліплення птахів і тварин.

Конструктивні прийоми

Птахи й тварини в скульптурі та іграшки: короткі приклади, роль узагальнення форми та стилізації.

Конструктивно-анатомічна будова: пропорції голови, тулуба, кінцівок/крил, хвоста; ось симетрії; поділ на основні об'єми (куля, овоїд, циліндр).

Прийоми ліплення: конструктивний спосіб (додавання/віднімання матеріалу, з'єднання деталей, згладжування, фактура).

Від натури до стилізації: робота з натурних зразків («чучела», фото), спрощення та декоративне узагальнення під форму іграшки (дитячої й народної).

Інструкційні картки: етапи виконання виробу з пластиліну/глини; правила безпеки та акуратності.

Свистунці-пташки: базова конструкція виробу (корпус, сопілочка/звуковий канал, отвори), послідовність формування та декорування.

Практичні завдання

1. Ліплення птаха й тварини з **натури** (або з «чучела»/фото): пошук об'ємів, пропорцій, характеру.
2. **Стилізація за зразками дитячих іграшок:** птах/тварина з узагальненням форми та мінімальним декором.
3. **За мотивами народних іграшок:** пташка/коник тощо — передача силуету та орнаменту.
4. Творча робота: **свистунець-пташка** (конструктивний спосіб) з простим декоративним оздобленням.

Тема 17. Людина у скульптурі: ліплення постаті (статично й у русі).

Тематичне та сюжетне ліплення: казкові персонажі.

Постаті людини в скульптурі: пропорції дорослого й дитини, вісь і центр ваги, статика/динаміка, жест і силует; портретні риси у тривимірній формі.

Технологія ліплення: етапи (ескіз → каркас/основа → блокування великих мас → уточнення пропорцій → деталі → фактура/оздоблення); пластичний (додавання) і конструктивний прийоми; використання каркаса або пластикових форм-основ; правила з'єднання елементів і безпеки.

Тематичне та сюжетне ліплення: від літературного сюжету до образу; композиція в круглому об'ємі й у групі (масштабні відношення, взаємодія фігур, акценти); стилізація під народну іграшку; добір матеріалів і кольору.

Образний ряд: персонажі зимового та народного циклу (Снігуронька, Святий Миколай, Дід Мороз, Котигорошко, Дід, Баба); сюжети за казками «Колобок», «Ріпка».

Практичні завдання

1. **Постать людини:** етюд у статиці (дорослий/дитина) та **в русі** («Спортсмен»); варіант із каркасом або пластиковою формою-основою; образ у національному одязі.
2. **Казковий персонаж:** індивідуальна ліпна фігура з характерними атрибутами й оздобленням.
3. **Сюжетна композиція** з кількох фігур за обраною казкою (розміщення на підставці, взаємодія персонажів, узгодження деталей).

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	Усього	у тому числі		
Л		П	С. р	
1	2	3	4	5
Модуль 1.				
Змістовий модуль 1. Основи графіки, перспективи та світлотіні				
Тема 1. Види образотворчого мистецтва. Жанри	3	2		1
Тема 2. Графіка. Зображення умовно-плоских предметів.	6	2	2	2
Тема 3. Перспектива і світлотінь. Малювання об'ємних предметів.	7	3	1	3
Разом за змістовим модулем 1:	16	7	3	6
Змістовий модуль 2. Живопис: колір, простір і жанри.				
Тема 4. Живопис, його види та жанри. Відомості про кольори та їх властивості	3	1	1	1
Тема 5. Натюрморт: жанр, композиція, світло і колір.	7	1	3	3
Тема 6. Пейзаж: жанрові ознаки, перспектива й колір. Конструктивна будова дерев. Виконання пейзажу (акварель/гуаш).	5	2	1	2
Тема 7. Архітектура. Малювання інтер'єру	3	1	1	1
Тема 8. Анімалістика: побудова, пропорції та рух. Малювання птахів і тварин	9	3	1	5
Тема 9. Людина в образотворчому мистецтві: портрет і постать. Конструктивно-анатомічна будова, пропорції та рух.	10	3	1	6
Тема 10. Тематичне та ілюстративне малювання: композиція, образ і колір. Послідовність виконання ілюстрації.	11	2	3	6
Разом за змістовим модулем 2:	48	13	11	24
Змістовий модуль 3. Українське декоративно-прикладне мистецтво та дизайн				
Тема 11. Декоративно-оформлювальні роботи	4	1	1	2

Тема 12. Українське декоративно-прикладне мистецтво. Орнамент і розпис. Декоративні композиції.	5	2	1	2
Тема 13. Кераміка України: осередки, колорит і орнамент. Оздоблення силуетних форм посуду	2	1		1
Тема 14. Українська народна іграшка: керамічна (Закарпаття, Опішня) та яворівська дерев'яна. Розпис і оздоблення	2		1	1
Разом за змістовим модулем 3:	13	4	3	6
Змістовий модуль 4. Скульптура та ліплення: рельєф, декоративна кераміка, анімалістика й постать				
Тема 15. Скульптура та декоративна кераміка: рельєф і об'єм. Прийоми ліплення та оздоблення посуду	4	1	1	2
Тема 16. Анімалістична пластика: ліплення птахів і тварин. Конструктивні прийоми	4	2		2
Тема 17. Людина у скульптурі: ліплення постаті. Тематичне та сюжетне ліплення: казкові персонажі.	5	1	2	2
Разом за змістовим модулем 4:	13	4	3	6
<i>Контрольний захід (модульна контрольна робота)</i>			1	
Усього годин	90	28	20	42

5. Робоча програма

№ п/п теми	Назва розділів і тем	Кількість годин			
		денна форма			
		Усього	у тому числі		
Л	П		С.р		
1	2	3	4	5	6
Модуль 1.					
Змістовий модуль 1. Основи графіки, перспективи та світлотіні					
	Тема 1. Види образотворчого мистецтва. Жанри	3	2		1
1	Вступ. Завдання, мета дисципліни «Малювання і ліплення» у фаховому коледжі.	1	1		
2	Мистецтво. Види образотворчого мистецтва, його жанри.	2	1		
	<i>С. р. Види та жанри образотворчого мистецтва</i>				1
	Тема 2. Графіка. Зображення умовно-плоских предметів.	6	2	2	2
3	Графіка, види та особливості графіки. Малюнок як основа образотворчого мистецтва.	1	1		
4	Малювання з натури листя дерев.	2		1	
	<i>С. р. Малюнок як основа образотворчого мистецтва</i>				1
5	Умовно-площинне зображення. Малювання з натури квітів.	2	1		
	<i>С. р. Малювання предметів умовно-площинної форми. Малювання рослинних форм (олівець)</i>				1
6	Малювання за зразком метелика.	1		1	
	Тема 3. Перспектива і світлотінь. Малювання об'ємних предметів.	7	3	1	3
7	Перспективне малювання. Основні закони перспективи. Фронтальна та кутова перспективи.	1	1		
8	Куб у фронтальному та кутовому положеннях на різних рівнях відносно лінії горизонту.	2	1		
	<i>С. р. Перспективне малювання. Виникнення та розвиток основних законів перспективи.</i>				1
9	Закономірності світлотіні. Малювання куба у кутовому положенні. Тоновий малюнок.	2	1		

	<i>С. р. Зображення предметів у кутовій перспективі</i>				1
10	Коло у перспективі. Малювання круглих і комбінованих форм у перспективі. Малювання кулі. Малюнок тоновий.	2		1	
	<i>С. р. Світлотінь предметів круглої форми</i>				1
Разом за ЗМ 1:		16	7	3	6
Змістовий модуль 2. Живопис: колір, простір і жанри.					
	Тема 4. Живопис, його види та жанри. Відомості про кольори та їх властивості	3	1	1	1
11	Живопис. Види і жанри живопису. Відомості про колір, техніку роботи аквареллю.	1	1		
12	Виконання вправ аквареллю. Нетрадиційні техніки	2		1	
	<i>С. р. Живопис як вид образотворчого мистецтва. Теорія живописної грамоти. Виконання початкових вправ при оволодінні технікою живопису.</i>				1
	Тема 5. Натюрморт: жанр, композиція, світло і колір.	7	1	3	3
13	Натюрморт як жанр образотворчого мистецтва. Послідовність малювання натюрморту.	2	1		
	<i>С. р. Акварельний живопис. Прийоми та техніки. Кольори предметного світу.</i>				1
14	Малювання фруктів на білому фоні.	2		1	
	<i>С. р. Вправляння в передачі об'єму окремих предметів побуту</i>				1
15	Малювання натюрморту з двох предметів (стакан, яблуко).	1		1	
16	Малювання нескладного натюрморту з 2-3 предметів. Лінійна побудова. Завершення роботи кольором.	2		1	
	<i>С. р. Малювання натюрморту</i>				1
	Тема 6. Пейзаж: жанрові ознаки, перспектива й колір. Конструктивна будова дерев. Виконання пейзажу (акварель/гуаш).	5	2	1	2
17	Малювання пейзажу. Пейзаж в образотворчому мистецтві.	1	1		

18	Конструктивна будова дерев різних порід. Малювання дерев, кущів олівцем, фарбами (берізка, тополя, ялинка).	2	1		
	<i>С. р. Малювання пейзажу. Графічне зображення нескладного пейзажу. Закони перспективи</i>				1
19	Лінійна та повітряна перспектива в пейзажі. Малювання міського або сільського пейзажу (акварель, гуаш).	2		1	
	<i>С. р. Композиція за власним задумом з використанням змішаної техніки. Повітряна перспектива в пейзажі. Пори року</i>				1
	Тема 7. Архітектура. Малювання інтер'єру	3	1	1	1
20	Архітектура і її види. Інтер'єр як частина архітектури.	1	1		
21	Зображення інтер'єру з однією та двома крапками збігу.	2		1	
	<i>С. р. Малювання інтер'єру під різними кутами точки зору. Дизайн інтер'єру</i>				1
	Тема 8. Анімалістика: побудова, пропорції та рух. Малювання птахів і тварин	9	3	1	5
22	Малювання птахів і тварин. Зображення птахів і тварин в образотворчому мистецтві.	1	1		
23	Конструктивно-анатомічна будова і пропорції птахів. Виконання накидів олівцем. Малювання птахів фарбами (синиця, качка).	2	1		
	<i>С. р. Анімалістичний жанр в образотворчому мистецтві. Прийоми зображення тварин</i>				1
24	Конструктивно-анатомічна будова та пропорцій тварин. Виконання накидів олівцем. Малювання тварин фарбами (заєць, білка).	3	1		
	<i>С. р. Зображення тварин. Малювання декоративних та фантастичних тварин, птахів (кольорові олівці, фломастери)</i>				2
25	Малювання птахів у польоті (голуб, ластівка). Малювання тварин в русі (кінь, собака, ведмідь).	3		1	
	<i>С. р. Сюжетне малювання. Композиція із зображенням тваринного світу (графічна техніка, гуаш)</i>				2

	Тема 9. Людина в образотворчому мистецтві: портрет і постать. Конструктивно-анатомічна будова, пропорції та рух.	10	3	1	6
26	Зображення людини в мистецтві.	1	1		
27	Конструктивно-анатомічна будова, пропорції голови людини. Виконання малюнка голови людини.	3	1		
	<i>С. р. Малювання людини. «Портрет товариша»</i>				2
28	Конструктивно-анатомічна будова, пропорції фігури людини. Малюнок модульної схеми постаті дорослої людини.	3	1		
	<i>С. р. Пропорційне зображення фігури людини (олівець)</i>				2
29	Малювання дитини. Робота кольором. Зображення дитини в русі (лижник, ковзаняр).	3		1	
	<i>С. р. Композиція із зображенням людей (живописна техніка)</i>				2
	Тема 10. Тематичне та ілюстративне малювання: композиція, образ і колір. Послідовність виконання ілюстрації.	11	2	3	6
30	Тематичне малювання. Послідовність виконання малюнка.	1	1		
31	Малювання на тему «Зимові розваги дітей», завершення малюнку кольором.	3		1	
	<i>С. р. Тематична картина в образотворчому мистецтві. Композиція «Миколай» (довільна техніка)</i>				2
32	Малювання казкових героїв (Дід Мороз, Снігуронька, Баба Яга).	3		1	
	<i>С. р. Ілюстративне малювання. Зображення казкових героїв українських народних казок (гуаш)</i>				2
33	Ілюстративне малювання. Виконання ілюстрації до народних казок «Рукавичка», «Колобок».	1	1		
34	Виконання ілюстрації до народних казок «Рукавичка», «Колобок». Завершення роботи кольором	3		1	
	<i>С. р. Ілюстрування літературних творів, виразні засоби, композиція. Композиція із зображенням людей (довільна техніка)</i>				2
Разом за ЗМ 2:		48	13	11	24

Змістовий модуль 3. Українське декоративно-прикладне мистецтво та дизайн					
	Тема 11. Декоративно-оформлювальні роботи	4	1	1	2
35	Декоративно-оформлювальна робота. Види декоративно-оформлювальної роботи в коледжі та в дошкільному закладі. Шрифт, його види. Закономірності побудови шрифтів.	3	1		
	<i>С. р. Шрифт. Шрифтова композиція (фарби, фломастери)</i>				2
36	Виконання ескізу стінгазети, кутка, вітальної листівки, запрошення. Олівець, фарби.	1		1	
	Тема 12. Українське декоративно-прикладне мистецтво. Орнамент і розпис. Декоративні композиції.	5	2	1	2
37	Українське декоративне мистецтво. Основні центри. Сучасні художні промисли. Основні типи візерунків. Закономірності їх побудови.	1	1		
38	Малювання візерунків у різних геометричних формах (смужка, коло).	2		1	
	<i>С. р. Декоративно-прикладне мистецтво України. Декоративне малювання з використанням шаблонів та трафаретів. Ескіз візерунку для вишивки (фломастери).</i>				1
39	Український розпис. Майстри декоративного розпису. Особливості петриківського розпису. Стилзоване малювання квітів, птахів, тварин. Створення декоративних композицій.	2	1		
	<i>С. р. Декоративне малювання. Прийоми декоративного малювання. Види орнаментів. Друкування</i>				1
	Тема 13. Кераміка України: осередки, колорит і орнамент. Оздоблення силуетних форм посуду	2	1		1
40	Кераміка України, основні осередки та особливості розписів. Оздоблення силуетної форми глечика, тарілки за мотивами закарпатської кераміки.	2	1		

	<i>С. р. Особливості мотивів українського народного декоративного розпису. Петриківка, Опішня, Косів, Закарпаття</i>				1
	Тема 14. Українська народна іграшка: керамічна (Закарпаття, Опішня) та яворівська дерев'яна. Розпис і оздоблення	2		1	1
41	Українська народна іграшка. Характерні особливості закарпатської, косівської, опішнянської керамічної та яворівської дерев'яної іграшки. Оздоблення силуетної форми коника, пташки.	2		1	
	<i>С. р. Оздоблення силуетних форм українських керамічних народних іграшок. Свищики (гуаш)</i>				1
Разом за ЗМ 3:		13	4	3	6
Змістовий модуль 4. Скульптура та ліплення: рельєф, декоративна кераміка, анімалістика й постать					
	Тема 15. Скульптура та декоративна кераміка: рельєф і об'єм. Прийоми ліплення та оздоблення посуду	4	1	1	2
42	Скульптура, її види. Ліплення рельєфу із геометричних та рослинних форм.	3	1		
	<i>С. р. Рельєф. Особливості ліплення з різних матеріалів (тісто)</i>				1
43	Ліплення декоративних керамічних виробів: вази, глечика, кружки, солянки.	1		1	
	<i>С. р. Види скульптури. Способи та прийоми ліплення. Ліплення посуду (круговий наліп, стрічковий)</i>				1
	Тема 16. Анімалістична пластика: ліплення птахів і тварин. Конструктивні прийоми	4	2		2
44	Зображення птахів і тварин в скульптурі. Ліплення птахів і тварин із зразків дитячих іграшок.	2	1		
	<i>С. р. Ліплення птахів та тварин різними способами (пластлін)</i>				1
45	Ліплення птахів і тварин за мотивами народних іграшок.	2	1		

	<i>С. р. Ліплення птахів та тварин різними способами за мотивами народних іграшок (пластилін)</i>				1
	Тема 17. Людина у скульптурі: ліплення постаті. Тематичне та сюжетне ліплення: казкові персонажі.	5	1	2	2
46	Ліплення постаті людини. Зображення постаті дорослої людини та дитини без руху, в русі.	2		1	
	<i>С. р. Тематичне ліплення. Ліплення фігури людини (пластилін)</i>				1
47	Тематичне ліплення. Ліплення казкових персонажів: Снігуроньки, Миколая	2	1		
	<i>С. р. Ліплення народних іграшок.</i>				1
48	<i>Модульна контрольна робота</i>	1		1	
	Разом за ЗМ 4:	13	4	3	6
	Разом з навчальної дисципліни	90	28	20	42

6. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1	Вступ. Завдання, мета дисципліни «Малювання і ліплення» у фаховому коледжі.	1
2	Мистецтво. Види образотворчого мистецтва, його жанри.	1
3	Графіка, види та особливості графіки. Малюнок як основа образотворчого мистецтва.	1
4	Умовно-площинне зображення. Малювання з натури квітів.	1
5	Перспективне малювання. Основні закони перспективи. Фронтальна та кутова перспективи.	1
6	Куб у фронтальному та кутовому положеннях на різних рівнях відносно лінії горизонту.	1
7	Закономірності світлотіні. Малювання куба у кутовому положенні. Тоновий малюнок.	1
8	Живопис. Види і жанри живопису. Відомості про колір, техніку роботи аквареллю.	1
9	Натюрморт як жанр образотворчого мистецтва. Послідовність малювання натюрморту.	1
10	Пейзаж в образотворчому мистецтві	1
11	Конструктивна будова дерев різних порід.	1
12	Архітектура і її види. Інтер'єр як частина архітектури.	1
13	Малювання птахів і тварин. Зображення птахів і тварин в образотворчому мистецтві.	1
14	Конструктивно-анатомічна будова і пропорції птахів.	1
15	Конструктивно-анатомічна будова та пропорцій тварин	1
16	Зображення людини в мистецтві.	1
17	Конструктивно-анатомічна будова, пропорції голови людини.	1
18	Конструктивно-анатомічна будова, пропорції фігури людини.	1
19	Тематичне малювання. Послідовність виконання малюнка	1
20	Ілюстративне малювання. Виконання ілюстрації до народних казок	1
21	Декоративно-оформлювальна робота. Види декоративно-оформлювальної роботи в коледжі та в дошкільному закладі. Шрифт, його види. Закономірності побудови шрифтів.	1
22	Українське декоративне мистецтво. Основні центри. Сучасні художні промисли. Основні типи візерунків. Закономірності їх побудови.	1
23	Український розпис. Майстри декоративного розпису. Особливості петриківського розпису. Стилзоване малювання	1

	квітів, птахів, тварин	
24	Кераміка України, основні осередки та особливості розписів.	1
25	Скульптура, її види	1
26	Зображення птахів і тварин в скульптурі.	1
27	Ліплення птахів і тварин за мотивами народних іграшок.	1
28	Тематичне ліплення. Ліплення казкових персонажів	1
Разом:		28

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1	Малюнок як основа образотворчого мистецтва. Малювання з природи листя дерев.	1
2	Умовно-площинне зображення. Малювання з природи квітів. Малювання за зразком метелика.	1
3	Малювання куба у фронтальному та кутовому положеннях на різних рівнях відносно лінії горизонту.	1
4	Малювання круглих і комбінованих форм у перспективі. Малювання кулі. Малюнок тоновий	1
5	Виконання вправ аквареллю. Нетрадиційні техніки	1
6	Малювання фруктів на білому фоні.	1
7	Послідовність малювання натюрморту. Малювання натюрморту з двох предметів (стакан, яблуко)	1
8	Малювання нескладного натюрморту з 2-3 предметів. Лінійна побудова. Завершення роботи кольором.	1
9	Інтер'єр як частина архітектури. Зображення інтер'єру з однією та двома крапками збігу.	1
10	Лінійна та повітряна перспектива в пейзажі. Малювання міського або сільського пейзажу (акварель, гуаш).	1
11	Малювання птахів у польоті (голуб, ластівка). Малювання тварин в русі (кінь, собака, ведмідь).	1
12	Малювання дитини. Робота кольором. Зображення дитини в русі (лижник, ковзаняр).	1
13	Тематичне малювання. Послідовність виконання малюнка. Малювання на тему «Зимові розваги дітей».	1
14	Малювання казкових героїв (Дід Мороз, Снігуронька, Баба Яга).	1

15	Ілюстративне малювання. Виконання ілюстрації до народних казок «Рукавичка», «Колобок».	1
16	Виконання ескізу стінгазети, кутка, вітальної листівки, запрошення. Олівець, фарби.	1
17	Основні типи візерунків. Закономірності їх побудови. Малювання візерунків у різних геометричних формах (смужка, коло).	1
18	Українська народна іграшка. Характерні особливості закарпатської, косівської, опішнянської керамічної та яворівської дерев'яної іграшки. Оздоблення силуетної форми коника, пташки.	1
19	Ліплення декоративних керамічних виробів: вази, глечика, кружки, солянки.	1
20	Ліплення постаті людини. Зображення постаті дорослої людини та дитини без руху, в русі.	1
	<i>Модульна контрольна робота</i>	
Разом		20

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1	Види та жанри образотворчого мистецтва	1
2	Малюнок як основа образотворчого мистецтва	1
3	Малювання предметів умовно-площинної форми. Малювання рослинних форм (олівець)	1
4	Перспективне малювання. Виникнення та розвиток основних законів перспективи	1
5	Зображення предметів у кутовій перспективі	1
6	Світлотінь предметів круглої форми	1
7	Живопис як вид образотворчого мистецтва. Теорія живописної грамоти. Виконання початкових вправ при оволодінні технікою живопису.	1
8	Акварельний живопис. Прийоми та техніки. Кольори предметного світу.	1
9	Вправляння в передачі об'єму окремих предметів побуту	1
10	Малювання натюрморту	1
11	Малювання інтер'єру під різними кутами точки зору. Дизайн	1

	інтер'єру	
12	Малювання пейзажу. Графічне зображення нескладного пейзажу. Закони перспективи	1
13	Композиція за власним задумом з використанням змішаної техніки. Повітряна перспектива в пейзажі. Пори року	1
14	Анімалістичний жанр в образотворчому мистецтві. Прийоми зображення тварин	1
15	Зображення тварин. Малювання декоративних та фантастичних тварин, птахів (кольорові олівці, фломастери)	2
16	Сюжетне малювання. Композиція із зображенням тваринного світу (графічна техніка, гуаш)	2
17	Малювання людини. «Портрет товариша»	2
18	Пропорційне зображення фігури людини (олівець)	2
19	Композиція із зображенням людей (живописна техніка)	2
20	Тематична картина в образотворчому мистецтві. Композиція «Миколай» (довільна техніка)	2
21	Ілюстративне малювання. Зображення казкових героїв українських народних казок (гуаш)	2
22	Ілюстрування літературних творів, виразні засоби, композиція. Композиція із зображенням людей (довільна техніка)	2
23	Шрифт. Шрифтова композиція (фарби, фломастери)	2
24	Декоративно-прикладне мистецтво України. Декоративне малювання з використанням шаблонів та трафаретів. Ескіз візерунку для вишивки (фломастери).	1
25	Декоративне малювання. Прийоми декоративного малювання. Види орнаментів. Друкування	1
26	Особливості мотивів українського народного декоративного розпису. Петриківка, Опішня, Косів, Закарпаття	1
27	Оздоблення силуетних форм українських керамічних народних іграшок. Свищики (гуаш)	1
28	Рельєф. Особливості ліплення з різних матеріалів (тісто)	1
29	Види скульптури. Способи та прийоми ліплення. Ліплення посуду (круговий наліп, стрічковий)	1
30	Ліплення птахів та тварин різними способами (пластилін)	1
31	Ліплення птахів та тварин різними способами за мотивами народних іграшок (пластилін)	1

32	Тематичне ліплення. Ліплення фігури людини (пластилін)	1
33	Ліплення народних іграшок.	1
Разом:		42

9. Форми і методи контролю

Поточний контроль з дисципліни «Методика технологічної освітньої галузі» – це оцінювання навчальних досягнень здобувача фахової передвищої освіти протягом навчального семестру за національною чотирибальною шкалою усіх видів аудиторної роботи (лекції та практичні заняття). Поточний контроль відображає поточні навчальні досягнення здобувача освіти в освоєнні програмного матеріалу дисципліни; спрямований на необхідне корегування самостійної роботи здобувача освіти.

Поточний контроль реалізується у формі експрес-опитування, оперативного контролю на лекційних, практичних заняттях, тестування, виступів на різних видах заняттях, перевірка практичних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання здобувачем фахової передвищої освіти тощо.

Поточний контроль здійснюється викладачем. Він розробляє чіткі критерії оцінювання всіх видів навчальної роботи у комплексному контролі знань, доводить їх до відома здобувачів освіти на початку змістовного модулю.

Система оцінювання аудиторної роботи.

Поточна аудиторна діяльність здобувача фахової передвищої освіти оцінюється за чотирибальною (національною) шкалою. Поточне оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти виконується за допомогою процедури об'єктивного контролю – усні відповіді на практичних заняттях, тестування, реферативні повідомлення, практичні завдання, участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття, моделювання ситуацій тощо.

Критеріями оцінки усних відповідей є:

Оцінюючи усну відповідь на теоретичні питання, ураховується: – ґрунтовність теоретичних знань з навчальної дисципліни; повнота розкриття питання;

– уміння вдало ілюструвати теоретичний матеріал;

– упевненість, переконливість суджень; уміння аргументувати думку; – уміння порівнювати, робити потрібні висновки та узагальнення; – логіка викладу думок, рівень володіння культурою мовлення;

для виконання письмових завдань:

– повнота розкриття питання;

– цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; – граматична та стилістична грамотність письмової роботи. Поточний контроль здійснюється у формі опитування та перевірки

результатів виступів, практичних завдань на практичних заняттях в чотирибальній шкалі оцінок.

Оцінка 5 «відмінно» ставиться: повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, наведення прикладів; відповідь здобувача освіти свідчить про глибоке розуміння і орієнтацію в педагогічних явищах і процесах, що вивчаються; правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

Оцінка 4 «добре»: здобувач освіти розкриває правильно зміст навчального матеріалу, але на додаткові контрольні питання викладача відповідає з деякою допомогою, у викладі матеріалу припускає деякі неточності, які виправляє сам; недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

Оцінка 3 «задовільно»: здобувач освіти виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але у відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача; виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, викладає матеріал не достатньо логічно й послідовно, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її.

Оцінка 2 «незадовільно»: здобувач освіти припускається грубих помилок під час викладу матеріалу, не виправляє помилки навіть при вказівці на них викладача; виявляє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу,

відсутність навичок аналізу педагогічних явищ та виконання практичних завдань.

Оцінювання тестових завдань

Здобувачем освіти надані правильні відповіді до 40 % тесту – оцінка «незадовільно»; 40–60 % тесту – оцінка «задовільно»; 60–80 % тесту – оцінка «добре»; 80–100 % тесту – оцінка «відмінно».

Здобувач вищої освіти, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав поточних оцінок, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях здобувач вищої освіти може відпрацювати пропущені практичні заняття, презентувати самостійну роботу, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Система оцінювання самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти передбачає оцінювання різних видів завдань. Самостійна робота, яка передбачена в темі поряд з аудиторною, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Критерії оцінювання самостійної роботи є:

Оцінка 5 «Відмінно» - здобувач фахової передвищої освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно розкриває опрацьовані питання, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить, вільно використовує набуті теоретичні знання при виконанні самостійної роботи, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

Оцінка 4 «Добре» - здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його в самостійній роботі; висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного в самостійній роботі;

Оцінка 3 «задовільно»: - здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але в роботі плутає поняття, практичні завдання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; виявляє неточності у знаннях при виконанні роботи, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

Оцінка 2 «незадовільно»: - здобувач освіти не опанував навчальний матеріал для самостійного опрацювання, не відображає в роботі правильні результати, визначення, висновки, погано орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, не виявляються практичні навички.

Модульний контроль з дисципліни. Контрольний захід (модульна контрольна робота) з дисципліни «Методика технологічної освітньої галузі» проводиться 1 раз на семестр, і включає проведення контрольних заходів за всіма темами змістовного модуля у формі контрольної роботи, тестування, творчого завдання тощо. До контрольних заходів допускаються всі здобувачів освіти незалежно від результатів поточного контролю. Викладач розробляє контрольні завдання (варіанти, тести тощо) для проведення модульного контролю.

Результати контрольного заходу здобувача освіти, який не з'явився на нього, оцінюються «незадовільно» незалежно від причини. Відпрацювання контрольного заходу є обов'язковим.

У відповідності до вимог об'єктивна оцінка рівня знань з боку викладача оцінюється наступним чином:

- під час написання контрольної роботи кожен здобувач освіти отримує індивідуальний варіант, що складається з двох питань і п'яти тестових завдань.

На написання контрольної роботи відводиться 45 хвилин. Форма проведення: письмова.

Контрольна робота оцінюється за національною шкалою. Критерії оцінювання за поточним контролем і модульною контрольною роботою наступні:

Оцінка 5 - «Відмінно» — заслуговує здобувач вищої освіти, який виявив всебічні і глибокі знання пройденого матеріалу з тем дисципліни, засвоїв основну і ознайомився з додатковою літературою, дає повні, обґрунтовані, теоретично вірні відповіді на всі питання передбачені білетом/завданням/темою; наводить вдалі приклади, абсолютно правильно розв'язує практичні завдання і дає пояснення і обґрунтування.

Оцінка 4 - «Добре» — заслуговує здобувач вищої освіти, що виявив повне знання програмного матеріалу; засвоїв основну та додаткову літературу, виявив системний характер знань з тем дисципліни і здатний до самостійного їх поповнення, але ним допущені незначні помилки у формулюванні термінів, категорій або/та розв'язанні практичного завдання, не повністю дає обґрунтування висновків і результатів.

Оцінка 3 - «Задовільно» — заслуговує здобувач вищої освіти, що виявив знання основного програмного матеріалу, дає поверхові, неточні відповіді на питання, припускається суттєвих помилок у наведенні прикладів та розв'язанні практичного завдання.

Підсумковий (семестровий) контроль.

Підсумковим контролем з визначено навчальним планом – залік у I семестрі.

Диференційований залік У відповідності до вимог об'єктивна оцінка рівня знань з боку викладача проводиться наступним чином: під час складання заліку кожен здобувач освіти отримує індивідуальний білет, що складається з теоретичної частини, що містить два теоретичні питання і практичну частину – творчу роботу; на підготовку теоретичної відповіді відводиться 40 хвилин, а викладення відповіді - 20 хвилин. Форма проведення: усна.

У відповідності до вимог об'єктивна оцінка рівня знань здобувача освіти з даної навчальної дисципліни на заліку забезпечується наступним чином:

- під час складання заліку з дисципліни кожен здобувач освіти отримує індивідуальний білет, що складається з трьох питань (двох теоретичних і одного практичного - захисту творчої роботи);

- на підготовку залікового білету відводиться 40 хвилин, а викладення відповіді - 20 хвилин.

Форма проведення: усний залік.

Кожне з питань оцінюється за національною шкалою. В окремих випадках, якщо виникають сумніви в оцінці знань здобувача освіти або відповідь здобувача освіти недостатньо повна, позбавлена логічності й визначеності, викладач може задавати додаткові (уточнюючі) питання в рамках білету. Відповіді на додаткові запитання впливають на оцінювання завдань білету.

У підсумку відповіді на білет підраховується середньозважений бал (в даному випадку середньозважений бал дорівнює середньоарифметичному), що є підсумковою оцінкою за залік для здобувачів освіти денної форми навчання.

Підсумкова оцінка за вивчення предмета виставляється за національною шкалою і фіксується у відомості та заліковій книжці здобувача освіти.

Відповідь на теоретичні питання оцінюється наступним чином:

5 - «**Відмінно**» — заслуговує здобувач освіти, який виявив всебічні і глибокі знання програмового матеріалу, засвоїв основну і ознайомився з додатковою літературою, дає повні, обґрунтовані, теоретично вірні відповіді на всі питання передбачені білетом; демонструє знання і розуміння основних категорій і понять; наводить вдалі приклади, може зробити узагальнення і висновки; дає правильні відповіді на додаткові запитання викладача.

4 - «**Добре**» — заслуговує здобувач освіти, що виявив повне знання програмового матеріалу; засвоїв основну та додаткову літературу, виявив системний характер знань з дисципліни і здатний до самостійного їх поповнення, але ним допущені незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, наведенні прикладів; дає правильні відповіді на додаткові запитання.

3 - «**Задовільно**» — заслуговує здобувач освіти, що виявив знання основного програмового матеріалу, дає поверхові, неточні відповіді на питання, на додаткові запитання, припускається помилок у наведенні прикладів. Здобувач освіти слабо володіє спеціальною термінологією, не зовсім розуміє значення і сутність основних категорій.

2 - «**Незадовільно**» — коли здобувач освіти дає неправильні відповіді на всі запитання, передбачені екзаменаційним білетом, у наведенні прикладів і не може їх виправити, не знайомий з основною літературою; не розуміє сутності основних категорій; не дає правильної відповіді на додатково поставлені запитання.

Критерії оцінювання практичної творчої роботи

Оцінка «**відмінно**» виставляється за:

Бездоганно виконана практична творча робота з дотриманням вимог щодо оригінальності та досконалості композиційного рішення, індивідуальності і креативності, художньої виразності, якості оформлення роботи в цілому. Здобувач освіти чітко пояснює й обґрунтовує технологічну організацію процесу виготовлення виробу.

Оцінка «**добре**» виставляється за:

Практична, творча робота виконана без помилок з дотриманням вимог щодо оригінальності, індивідуальності і креативності, художньої виразності, якості оформлення роботи в цілому, але допущено несуттєвих помилок. Здобувач освіти пояснює технологічну організацію процесу виготовлення виробу з незначними неточностями, дає правильні відповіді на додаткові запитання.

Оцінка «**задовільно**» виставляється за:

Практична, творча робота виконана з частковим дотриманням вимог щодо оригінальності, індивідуальності і креативності, художньої виразності, якості оформлення роботи в цілому. Допущено ряд помилок. Здобувач освіти нечітко пояснює технологічну організацію процесу виготовлення виробу, відчуває труднощі, відповідаючи на додаткові запитання.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється за:

Здобувач освіти демонструє низький рівень виконання практичної, творчої роботи. Не дотримується вимог щодо якості оформлення роботи в цілому. Допущено велику кількість помилок. Здобувач освіти не в змозі пояснити технологію виготовлення виробу.

10. Вид контролю та шкала оцінювання

Для освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» оцінки із дисциплін фахової підготовки та у разі інтегрованих курсів оцінювання здійснюється за національною шкалою та визначаються таким чином:

За національною шкалою	
відмінно	
добре	
задовільно	
Незадовільно з можливістю повторного складання	

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Інтервал на шкалі	Оцінка в балах за шкалою ECTS	Оцінка ECTS	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
				<i>для іспиту, курсної роботи, практики</i>

4,51-5,00	90 – 100	A	Високий (творчий)	відмінно
4,01-4,50	82-89	B	Достатній (конструктивно варіативний)	добре
3,51-4,00	75-81	C		
3,16-3,50	69-74	D	Середній (репродуктивний)	задовільно
2,51-3,15	60-68	E		
1,51-2,50	35-59	FX	Низький (рецептивно продуктивний)	незадовільно з можливістю повторного складання
0,00-1,50	0-34	F		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**Шкала переведення середньозваженої оцінки
в оцінку за національною шкалою та оцінку ECTS та у
відповідність дванадцятибальній шкалі для ступеня
«фаховий молодший бакалавр»**

Середньозважений бал	Національна оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка ECTS
5,00	відмінно	100	A
4,95-4,99	відмінно	99	A
4,90-4,94	відмінно	98	A
4,85-4,89	відмінно	97	A
4,80-4,84	відмінно	96	A
4,75-4,79	відмінно	95	A
4,70-4,74	відмінно	94	A
4,65-4,69	відмінно	93	A
4,60-4,64	відмінно	92	A
4,55-4,59	відмінно	91	A

4,51-4,54	відмінно	90	A
4,50	добре	89	B
4,43-4,49	добре	88	B
4,36-4,42	добре	87	B
4,29-4,35	добре	86	B
4,22-4,28	добре	85	B
4,15-4,21	добре	84	B
4,08-4,14	добре	83	B
4,01-4,07	добре	82	B
4,00	добре	81	C
3,92-3,99	добре	80	C
3,84-3,91	добре	79	C
3,76-3,83	добре	78	C
3,67-3,75	добре	77	C
3,59-3,66	добре	76	C
3,51-3,58	добре	75	C
3,50	задовільно	74	D
3,43-3,49	задовільно	73	D
3,36-3,42	задовільно	72	D
3,29-3,35	задовільно	71	D
3,22-3,28	задовільно	70	D
3,16-3,21	задовільно	69	D
3,15	задовільно	68	E
3,07-3,14	задовільно	67	E
2,99-3,06	задовільно	66	E
2,91-2,98	задовільно	65	E
2,83-2,90	задовільно	64	E
2,75-2,82	задовільно	63	E
2,67-2,74	задовільно	62	E
2,59-2,66	задовільно	61	E
2,51-2,58	задовільно	60	E
2,5	незадовільно	59	FX
2,15-2,49	незадовільно	52-58	FX
1,85-2,14	незадовільно	46-51	FX
1,51-1,84	незадовільно	35-40	FX
0-1,50	незадовільно	1-34	F

Розподіл вагових коефіцієнтів оцінювання навчальної дисципліни

<i>Модульний контроль</i>	
АУДИТОРНА ТА САМОСТІЙНА РОБОТА	
ЗМ1... ЗМ3	
Лекційні, практичні заняття	Контрольний захід (контрольна робота, тестування, тощо)
T1, T2, T3 ... T11	T1, T2, T3 ... T11
Середнє арифметичне оцінок за національною шкалою	оцінка за національною шкалою
$k_1 = 0,7$	$k_2 = 0,3$

Вид контролю – залік

<i>Модульний контроль</i>		СЕМЕСТРОВИЙ КОНТРОЛЬ – (VI сем.) – залік
АУДИТОРНА ТА САМОСТІЙНА РОБОТА		
ЗМ4... ЗМ3		
Лекційні, практичні заняття	Контрольний захід (контрольна робота, тестування, тощо)	
T1, T2, T3 ... T11	T1, T2, T3 ... T11	
Середнє арифметичне оцінок за національною шкалою	оцінка за національною шкалою	оцінка за національною шкалою
$k_1 = 0,6$	$k_2 = 0,2$	$k_3 = 0,2$

*Самостійна робота здобувачів вищої освіти може бути інтегрована з аудиторною роботою.

ЗМ1, ЗМ2 – змістові модулі

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів

k_i – ваговий коефіцієнт (викладач визначає особисто з урахуванням специфіки предмета)

$$\sum_{i=1}^n k_i = 1$$

11. Методичне забезпечення дисципліни

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Малювання і ліплення» для здобувачів фахової передвищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» / укладач: О. В. Білик. – Мукачево: ВСП «ГПФК МДУ», 2025. – 45 с.
2. Курс лекцій з навчальної дисципліни
3. Методичні рекомендації до практичних занять
4. Методичні рекомендації до самостійної роботи
5. Навчальні-наочні посібники, технічні засоби навчання тощо;
6. Комплекс контрольних робіт для визначення залишкових знань з дисципліни, завдань для обов'язкових контрольних робіт;
7. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять;
8. Контрольні завдання до практичних занять, завдання для заліків.
9. Методичні рекомендації та розробки викладача;
10. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів;
11. Інші матеріали.

12. Рекомендована література

Базова

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) : Держ. стандарт дошкільної освіти / затв. наказом МОН України від 12.01.2021 № 33. – Київ, 2021. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf.
2. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво (основи образотворчої грамоти) [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. / М. В. Гнатюк. – Івано-Франківськ : Ярина, 2016. – 196 с.
3. Каньоса Н. Г. Теорія та технології розвитку дитячої художньої творчості дошкільників : навч.-метод. посіб. / Н. Г. Каньоса. – Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2015. – 188 с.
4. Кардашов В. М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва : навч. посіб. / В. М. Кардашов. – Київ : Слово, 2007. – 296 с.
5. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти : навч. посіб. / М. А. Кириченко, І. М. Кириченко. – Київ : Вища школа, 2002. – 190 с. : іл.
6. Комісарик М. І., Беспалько Г. М. Художня праця з основами дизайну : метод. посібник до самост. роботи / М. І. Комісарик, Г. М. Беспалько. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. – 116 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6776/Khudozhnya_Pratsya.pdf?isAllowed=y&sequence=1.

7. Малицька О. В. Образотворче мистецтво з методикою навчання [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. / О. В. Малицька. – Бердянськ, 2016. – 346 с.
8. Майборода І. Е. Образотворче мистецтво з методикою навчання [Електронний ресурс] : курс лекцій / уклад. І. Е. Майборода. – Мукачево : МДУ, 2017. – 41 с.
9. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін [Електронний ресурс] : монографія / Г. М. Падалка. – Київ : Освіта України, 2008. – 274 с.
10. Пісоцький О. П., Пісоцька Л. М. Основи образотворчого мистецтва та образотворча діяльність у дошкільному віці : навч. посіб. – 2-ге вид., доп. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 162 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
https://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/2873/1/%D0%9F%D0%B8%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8_%D0%BE%D0%B1%D1%80_%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82_%D0%9C%D0%90%D0%9A%D0%95%D0%A2.pdf.

Допоміжна

1. Антонович Е. А., Захарчук-Чугай Р. В. Декоративно-прикладне мистецтво : підруч. – Львів : Свічадо, 1992. – 302 с.
2. Білан О. І. Українські художники-ілюстратори дитячої книги / укл. О. І. Білан. – Львів, 2004. – 120 с.
3. Борисова О. Розвиваємо творчі здібності старших дошкільників у малюванні // *Дошкільне виховання*. – 2002. – № 2. – С. 12–13.
4. Берсенєва Л., Третякова М. Навчіть дітей малювати // *Дошкільне виховання*. – 2004. – № 2. – С. 70–72.
5. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. – Київ : Академвидав, 2004. – 352 с.
6. Ільїна А. Малювання нетрадиційними способами // *Дошкільне виховання*. – 2004. – № 2. – С. 48–52.
7. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька : навч. посіб. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с.
8. Рудницька-Юрійчук І. Особливості навчання предметному малюванню дітей дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти // *Перспективи*

- та інновації науки* (Серія «Педагогіка», «Психологія», «Медицина»). – 2023. – № 11(29). – С. 327–370.
9. Стан Т., Раковський А. Самчиківський розпис : навч.-метод. посіб. – Хмельницький : Обласний науково-методичний центр культури і мистецтв, 2021. – С. 30–53.
 10. Суржанська В. А. Розвиваємо творчі здібності : метод. посіб. – Харків : Основа, 2007. – 112 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Білан О. та ін. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля». – Тернопіль : Мандрівець, 2017. – 264 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/Bilan_Programa_Ukrdoshkillja_2017.pdf.
2. Білокінь Н. Петриківка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://petrykivka.dp.ua/downloads/books/nadiya-bilokin-petrykivka/>.
3. Вікова спадщина традиційних художніх ремесел Яворівщини : матеріали наук.-практ. конф. – Івано-Франкове : НМЦ ПТО, 2016. – 80 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://npucenter.lviv.ua/wp-content/uploads/2020/04/2016-%D0%92%D0%86%D0%9A%D0%9E%D0%92%D0%90-%D0%A1%D0%9F%D0%90%D0%94%D0%A9%D0%98%D0%9D%D0%90-%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%94%D0%98%D0%A6%D0%86%D0%99%D0%9D%D0%98%D0%A5-%D0%A5%D0%A3%D0%94%D0%9E%D0%96%D0%9D%D0%86%D0%A5-%D0%A0%D0%95%D0%9C%D0%95%D0%A1%D0%95%D0%9B-%D0%AF%D0%92%D0%9E%D0%A0%D0%86%D0%92%D0%A9%D0%98%D0%9D%D0%98.pdf>.
4. Гарькава Т. Петриківський декоративний розпис : підручник. – Дніпро : Ліра, 2017. – 220 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lira.dp.ua/images/petrik%D1%96vskij-rozpis.pdf>.
5. Дещук А. Яворівська дерев'яна іграшка кінця XIX – XX ст. : конструктивні особливості та орнаментальні мотиви [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://lnam.edu.ua/files/Academy/nauka/visnyk/pdf_visnyk/23/18.PDF.
6. Комплекс матеріалів до проведення занять з образотворчої діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dnz10.ucoz.ua/biblio/maljuvannja-n.v.jakovleva.pdf>.

7. Лампека М. Петриківська орнаментика на київській порцеляні // *Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки*. – 2013. – Вип. 5. – С. 272–279. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [\[http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmpmn_2013_5_45\]](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmpmn_2013_5_45)(http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmpmn_2013_5_45).

8. Навчальний посібник «Українська народна іграшка» для студентів факультету дошкільної освіти. – Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2017. – 122 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1771/1/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0%20%D1%96%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%88%D0%BA%D0%B0%20.pdf>.

9. Петриківка : альбом / вступ. сл. С. Бурлакова ; передм. А. Пікуша, Л. Тверської. – Дніпропетровськ : Дніпрокнига, 2011. – 232 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/0B6l7YJCugap8dS1hbnM0VkfESUE/view>.

10. Українська художня кераміка середини ХХ — початку ХХІ століття : історіографія та методика дослідження [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nz.lviv.ua/archiv/2016-1/11.pdf>.

Автор

Олена БІЛИК

